

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Szögnyelme: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre 600 Lei

Fél évre 300 Lei

Negyed évre 150 Lei

Havonta 50 Lei

Előfizetők díjazásba szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap

4 ej. Bucarestben 50 baniva/

18bb.

Vasuti katasztrófa

történt itt, a közvetlen közelünkben: Ujarad község és Arad között a nyílt pályán. A személyvonat belefutott a tehervonatba, kocsik zúzódtak pozdoriárá, sebesültek maradtak a romok alatt és a hideg márciusi estében a kétségbeesés és rémület suhant keresztül a hófödte mezőkön. A katasztrófa nagyságáról senki sem alkotott magának fogalmat a döbbenet első pillanataiban, mindenki saját magára gondolt és csak a vak véletlennek tudható be, hogy az arad-ujaradi pályán nem egy óriási méretű szerencsétlenség történt.

Vasuti katasztrófák mindig történnek és fognak is történni, mert ez a közlekedési eszköz még nem emelkedett olyan fejlettségre, hogy kisebb nagyobb baleset teljesen kiküszöbölhető legyen. Az utóbbi időkben pedig ugyancsak nem ment ritkaságszámba egy-egy súlyosabb kimeneti katasztrófa, a prahovai hid leszakadása, a besszarabiai és bukovinai véres összeütközések és kisiklások még mindig élénken élnek az emlékünkből. Nem is azt akarjuk szövegünkben, hogy vasuti szerencsétlenségek egyáltalán történhetnek, mert még a nálunk fejlettebb kultúrállamokban is előfordul ilyesmi. De azt igenis szövegünk kell tennünk, hogy a vasut és különösen a vasutigazgatóság a legteljesebb indolenciával viselkedjen a közönség, illetve a közönség érdekeit szolgáló sajtóval szemben. A tegnapi katasztrófa este fél nyolckor történt. Az első rémület elmúltja után a vasuti személyzet már konstatació, hogy emberéletben nem esett kár, csupán pár sebesülés történt. A mentési munkálatok is mindjárt megindultak, a romokat is sietve igyekeztek eltakarítani, hogy a közlekedést ismét szabaddá tegyék. Azonban a katasztrófa híre mégis gyorsan eljutott ugy a közeli Aradra, mint Timisoarára és amint az ilyenkor már történni szokott, a legvadabb rémhírek keringtek mindenütt. A kávéházakban ijedt emberek száz halottiról és rengeteg sebesültiről beszéltek, mindenki a hozzátartozóját féltette és miután a rémhír inkább talál mindenkor termékeny talajra, mint maga a száraz valóság, a kétségbeesett emberek ijedten ostromolták az aradi vasutállomást és a CFR aradi igazgatóságát, hogy meg tudják a sebesültek és az esetleges halottak számát és a szerencsétlenül jártak névsorát. A vasut azonban néma maradt. Merőven elzárkózott minden felvilágosítás elől, az igazított kérdézőkdekre kitérő válaszokat adott és ahelyett, hogy az embereket megnyugtatta volna azzal az egyszerű kijelentéssel, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, mindössze pár sebesülés történt, meghagyta őket rettentő hitükben, nem vetett gátat a fantáziásülte híreszteléseknek. Sőt még amikor a sajtó munkásai kötelességükhez híven ér-

deklódtek a vasutnál a szerencsétlenség mérve felől, kerekén megtagadták minden felvilágosítást és az újságírókat nem is engedték ki a szerencsétlenség színhelyére. Az újságíró meg akarta nyugtatni a kedélyeket, a közönséggel közölni akarta a száraz tény, hogy fölösleges minden ijedelem, mert emberéletben nem esett kár, de ezt a kedélyeket megnyugtató nagy feladatát nem tölt-

hette be, mert megakadályozta őt ebben az oktalan titkolózás.

A Vasutigazgatóság ezzel az eljárásával ahelyett, hogy a katasztrófa nagyságát csökkentette volna, még inkább nagyobbitotta azt. Meg kell végre értenie azt, hogy egy nyilvános közintézmény pillanatig sem vonhatja ki magát a nyilvánosság ellenőrzése alól és a vasutigazgatóság sem lehet kivétel.

Bonyodalom a kalifa száműzése miatt.

(Anglia beavatkozására készül. — Elsimult a szerb-bolgár vájság.)

Belgrádból táviratozzák: A múlt vasárnap a szófiai angol, olasz és román követségek jegyzéket intéztek a bolgár kormányhoz Alexandrov macedon felkelése miatt és figyelmeztették a kormányt a mozgalom súlyos következményeire. A bolgár kormány a jegyzékre számos fölkelő letartóztatásával válaszolt.

Szöfiából táviratozzák: Rusev bolgár belügyminiszter hírlapíróknak kijelentette, hogy eddig 300 embert tartóztattak le a macedon fölkelést tervezők közül, mert ezek vezélyeztették a kormány békepolitikáját, és a jó viszony fenntartását a szomszédokkal. A letartóztatottakat Keletbulgáriába internálták.

Belgrádból táviratozzák: A szkupstina mai ülésén Nincsic külgügyminiszter a szerb-román nem-

regiben végrehajtott határegyezségről tartott beszámolót. Az 1910 évi megbízható magyar statisztika alapján állapítja meg, hogy a határ rendezéssel 4423 szerb került vissza Jugoszláviába, míg 3360 román Romániába. Jugoszláviához csatolják Nagygaitsurját, Modost Párdányt és Krivebarát, Romániához pedig Janát Óbóbát, Csordát és Zombolyát. Kérte, hogy az egyezményt fogadják el.

Konstantinápolyból jelentik: A török nemzetgyűlés, amely a kalifa száműzéséről határozott, igen zajos lefolyású volt. Többen hevesen tiltakoztak a száműzés miatt és hivatkoztak arra, hogy Törökország ezáltal óriási erkölcsi kárt okoz magának a külföldön. Konstantinápoly kormányzója tegnap a kalifához ment tudatni a nemzetgyűlés határozatát. A kalifa a trónszéken hallgatta meg a kormányzót, majd haj-

nali két óraker feleségével és fiaival autóbá ültették és Csataidzsába vittek, ahol különvonaton Svájcba utazott. A kalifa már szerdán éjjel megérkezik Lausanneba.

Konstantinápolyból jelentik: Abdülmecid Medzsid kalifa Konstantinápolyból hajón akart Egyiptomba utazni, a hatóságok azonban megakadályozták a hajóra szállást. Erre a kalifa autóbá kényszerült elhagyni a fővárost. Híre jár, hogy a kalifa olasz vagy franciaországi kikötőből akar Egyiptomba indulni. A száműzött hercegek és hercegnők egyrésze Budapestre szándékozik utazni.

Londomból táviratozzák: Az angol nemzetgyűlésnek a kalifa detronizálásáról szóló határozatát Angliában óriási izgalommal fogadták. Az angol sajtó élénken tiltakozik és az a véleménye, hogy a határozat súlyosan érinti Anglia politikáját. Beavatott angol politikai körök úgy tudják, hogy akció indul meg a kalifátus visszaállítására. Az akció célja az lenne, hogy Husseini hedszasi király segítségével Anglia betolyása alá helyezze a kalifátust. Londomban remélik, hogy az akció az egész izlámvilág a legnagyobb elégtétellel fogadják.

Londomból táviratozzák: A Daily Telegraph élesen támadja az új török politikát a Kalifátus megszüntetése miatt. Többek között azt írja, hogy ez valóságos csapás az indiai muszlimokra és Törökország ezzel elszakította magát az izlám vallási közösségtől.

Hat országon át.

(Pásztor Árpád új világtörüllé ultra indult.)

(Rotterdam.) Kikötőparton álllok megint. Gyors gőzkompok sűrű tömegei visznek ide-oda a partok között, a tulsó oldalról árt a New Amsterdam kék-fehér-kék képménye, amely holnap már Ameriká felé füstölög velem.

Fáradt vagyok, negyvennyolc óráról tovább zakatolt velem a vonat Budapesttől Rotterdamig, de mielőtt még magába fogad az ágy, üdvözölöm. Kell a világokat összekötő, világokat elválasztó tengert. Üdvözölöm kell a lassu vitorlásokat, a messzi ultra induló óceánjárókat, a leszálló februári alkonyatban a világítótoronyok felvilágosító fényét, a hajók zöld és vörös oldallámpáit, az árbócok messze sugárzó csillagát, a kikötő vizének zúgó hömpölygését, mely a nagy-nagy óceán óriás hullámainak üzenetét hozza.

Elöttem a tenger, mögöttem Európa hat országa!

Mint álomban, kődön rohamtam leeresztül Magyarországon, Ausztrián, Svájcban, Franciaországon,

Belgiumon, Hollandián, Lichterstein nagyhercegséget és Luxemburg fejedelemségét nem is számoltam.

Mennyiféle ember, mennyiféle nyomor, mennyiféle gazdagság, mennyiféle reflexió.

Magyarország!... Két nap óta nem ért utól a magyar újság, két nap óta nem tudom, hogy mi hír odahaza. Két nap óta senki sem tördök velünk. És eltávolodva otthonról olyan egyszerűnek látszik a magyar kérdés. Miért maradjuk, miért kínozzuk egymást? Miért a parlamenti mázsás gorombaságok és kelevényes izgalomok? Miért a gyűlölet és mirevaló a bomba? Minek annyi osztály, anynyi rend és intézkedés? Minek beavatkozni az emberek legmagasabb ügyeibe? Minek számonkérni az istent és elrekeszteni az iskolát? Innen messziről olyan felesleges minden. A magyar vauit korcsiban panaszkodó emberek, sópáncsok kereskedők... Már este van. Nem gyal ki a villany, kiégett a körte. Szóunk a magyar kalauznak.

— Az nem az én dolgom! — feleli elutasítón. — Az Pest dolga. A vonatvizsgálóké! Majd még én

folgozom helyettük is. Ugyis elég kevés a fizetésem...

Csupa gyűlölet, harag, elkese-

redés. Ausztria! Oh rögtön, rögtön — feleli az osztrák kalauz és már hozza is a villanykörtét. Természetes kötelességének tartja. Leborul az éjjel, fut a vonat. Reggel Salzburg tartomány és Tirol. Két három méter magasan áll a hó, — vasárnap van. Sietőkkel, kacsattanó arcu urakkal és hölgyekkel tele minden hegy és völgy. Ausztria ontja magából a jókedvű embereket, elevenesség és kultúra mindenfelé, az állomásokon narancs... feleáron, mint a zugpácon. Pest! Igy van ez mindennel. Amit elnyomnak, titokban féktelenül burjánzik.

Svác!... Unnepi nyugalom és izgalommentes élet. A vonaton megjelenik a szappan és a törülköző. A milibós és ezres számok egyes és kettes számokká zsugorodnak, a zsebünkben apró pénz csörög, tíz szantim már borra való és a horvát kalapot emel érte... Érezni a levegőben, szinte meg lehet fogni a kézzel, hogy ez a boldog ország nem vett részt a háboruban. Megőrizte polgárainak éle-

Tolvaj, aki csak színésznőktől lopott.

(Végiglopta a budapesti Operaház és Nemzeti Színház művésznőit.)

Budapestről jelentik: A napokban lelepleztek egy szélhámos fiatalembert, aki Sidney Ottó néven végiglopta az Operaház művésznőit, mindegyikőtől támogatást kért az Operaházról benyújtott darabja érdekében. Ez a kérése azonban csak ürügy volt, mert a támogatás kérésének ürve alatt mindenütt lopásokat akart elkövetni.

Az alacsonytermetű, jó megjelenésű, fekete haja fiatalember, aki mint később kiderült, már hosszabb idő óta lézeng állás nélkül, az Operaház művésznőivel olyan hozzáférő hangon beszélt operai dolgokról, hogy a művésznők valamennyien elhitték, hogy egy feltevésekre érdemes, tehetséges zeneszerzővel állanak szemben.

Lassanként azonban kiderült, hogy a legtöbb helyen, ahol Sidney Ottó megjelent, elűnt valami értéktárgy, ékszer vagy ruhakészlet.

Amikor Sidney Ottó Dömötör Ilona lakására is ellátogatott és onnan többmillió korona értékű ékszer tűnt el.

Emek nyomán megbizonyosodott a művész arról, hogy Sidney tulajdonképpen furfangos szélhámos. Ennek alapján figyelmeztettek rá és végül Dömötör Ilona egy rendőrrel lefogatta.

Érdekes, hogy a fiatalember Dömötör Ilonánál való megjelenése után elment Nagy Izabella lakására is és ott is megpróbálkozott jól bevált trükkjével. Nagy Izabellánál elfogatása előtt mint egy két órával elmondta, hogy „Kálvária” címen írt egy operát, a melyet már be is nyújtott az Operaházhoz. Arra kérte a művésznőt, hogy protezsálja őt ifjabb háró Wlassics Gyulánál annyival is

inkább, mert az opera fő nő szerepét egyenesen Nagy Izabellának írta.

— Miféle szerep ez — kérdezte a művész — mire az ifjú „zeneszerző” így válaszolt:

— Naiva.

— En nem vagyok naiva — volt a művész válasza. Nagy Izabella ekkor már kissé furcsállotta a dolgot, komolyabb gyamurára azonban nem volt oka, mert a fiatalember olyan meggyőző erővel beszélt darabjáról, sőt azt is megígérte, hogy legközelebb kivételesen megmutatja a művésznek a szöveget és a partitúrát.

Erre azonban már nem kerülhetett a sor, mert alighogy eltávozott a művésznőtől az ifjú, két óra múlva már rendőr kíséretében egyik kerületi kapitányságra, a honnan a fiatal szélhámost be szállították a főkapitányságra, ahol megkezdődött részletes kihallgatása.

Kiderült a kihallgatás alkalmával, hogy

Sidney Ottó valódi neve

Lendvai Ottó Márton

magánhivatalnok, de körülbelül félv év óta szélhámoskodással keresi kenyerét a színésznők körében. Működése két részre osztható. Először a Nemzeti Színház művésznőit járta sorra, majd pedig az Operaház művésznőit kezdte favorizálni.

Működésének első szakában filmszínészek adta ki magát és azzal állított be a Nemzeti Színház művésznőihez, hogy a Corvin filmvállalat szerződtette őt egy nagyszabású filmfelvételeihez, szerepének eljátszásához azonban trukkra volna szüksége és ennek költségeire kért a művésznőktől támogatást. A legtöbb helyen sikertült is szánalmat keltenie, gyakran kapott pénzbeli támogatást.

Ugyamabban az időben, amikor mint a Corvin filmvállalat mű

vésze látogatta a Nemzeti Színház színésznőit, elment egy előkelő belvárosi büröndöshöz és ott a filmvállalat részére egy értékes büröndöt kért kölcsön. Ezt a büröndöt természetesen eladta.

A rendőrség megállapította, hogy Lendvai-Sidney Ottó listát vezetett a Nemzeti Színház és Operaház művésznőiről, valamennyit sorra járta és ahol nem akarták fogadni, ott a szobalány előtt elővette a listát, előkelő gesztussal kihúzta a színésznő nevét, így szólva:

— A művésznőt förlöm a listáról.

Amikor Dömötör Ilona lakásán járt, a művész nem volt ott hon. A fiatal ember azt mondta az inasnak, hogy pár perccel előbb beszélt az uccán a művésznővel, aki azt mondta neki, menjen csak előre a lakására és ott várja meg őt. Az inas mit sem sajtva, engedte be a szélhámos fiatalembert a lakásba és ott Lendvai-Sidney Ottó felhasználva az egyedül

összeszedett egy csomó érték tárgyat

és azzal az ürüggyel távozott, hogy a kapuban várja meg Dömötör Ilonát.

A detektívek házkutatást tartottak Lendvai-Sidney Ottó Márton lakásán, ahol egy ezüst botot és több apró ékszertárgyat találtak. Beismerte a fiatalember, hogy ezek mind lopásból származnak, de arra már nem volt hajlandó visszaemlékezni, hogy melyiket honnan vitte el.

Érdekes, hogy ebben az ügyben, amelyben számos ismert színész károsodott meg, eddig mindössze csak egy feljelentés érkezett, amelyet Dömötör Ilona tett. Dömötör Ilona ellopott értéktárgyai ma délig legnagyobb részben meg is kerültek. A főkapitány ság most jelentéskészre szelítja fel mindazokat, akiknél Lendvai-Sidney Ottó megfordult és akiket a furfangos szélhámos megkárosított.

Belgium! A német pusztításnak hűmár nyoma sincs. Pirostég laházak és vidám cserépfedelek a mezőkön, eleven és heves élet, munkás gyárak és vakító fényű városok, a nagy hó és szigorú tél Brüsszelig követ. Brüsszelben túl már majdnem tavaszt mutat a táj, csupa öröm és gazdagság a vidék, a mezőkön öt-tízpernyi vónattávolságon pompás kastélyok egész serege, ablakaikon könnyű függönyök, falikon tisztaság, a be szálló fiúk és lányok bátról jöttek, hájosak és jókedűek... Hát van a földön nyomor, szegénység és gond is? ... Van kényszerkölcsön?

Hollandia! ... Apa, anya, két gyerek száll fel... Brüsszelben voltak bevásárolni... Előszedik a szebbnél-szebb holmikat... A kövér apa zömök havannaszivart szed elő és rágyújt... A nagyszertü illat előtti a szakaszt... Beszélnek... beszélgetnek, nevetnek... Béke, boldog ág, gazdagság...

Az állomáson a narancs öt krajcár, a henteskrakotban egy font zsír 48 krajcár...

Csodálkozva, ámulva nézem a kis számokat.

Hát vannak nem milliomosok is? Pásztor Árpád.

Az új lakástörvény.

(II. A kilakoltatásról.)

Eddig ismeretelűt részben két alapvető elvet juttat érvényre a javaslat, az egyik a lakbérleti szerződések általában való meghosszabbításának, a másik a jövedelemmel arányosan emelkedő, tehát progresszív bérfizetési kötelezettségnek az elve. Egyik sem igazságos, mindkettőnek gondolatával csak mint szükséges rosszal barátkozhatik meg az ember. Mert bármennyire méltányosnak is látszik, hogy a mai lakásingyes világban törvény védje a lakót a kilakoltathatás veszélye ellen s bármennyire helyesnek is tetszik az első olvasásra, hogy a nagyobb jövedelemmel bíró bérlők bérszerződéseik érvényének meghosszabbítása ellenében magasabb bérszög fizetésére köteleztesse, elvitathatatlan, hogy az előbbi elv érvényre juttatása a magántulajdon feletti — más esetekben a bérlők által is feltéve örzött — szabad rendelkezési jogának elvébe ütközik, míg a progresszív bérfizetési elv következetes keresztülvitele mellett éppen a szegényebb tulajdonosok jutnak hátrányba, míg a jobbmódúak által lakott értéke sebb házak tulajdonosai járnak jól. De abszolút igazságos megoldást a mai lakásingyes s a mai gazdasági rendszer mellett találni lehetetlen. Nagyjában be kell hát értenünk a javaslattal, amely mindkét irányban jelentős haladást jelent az arany középut felé. Hogy eljut-e odáig, vagy a már megtett utat is visszafordítják vele, a forvénnyhozó testülettől függ. Ha javítani nem is, legalább ne rontsancsoport jogos igényei — a viszonyokhoz képest — horrorálva lesznek.

Kik lesznek evakuálhatók?

A ki nem lakoltathatás általános elve alól már az eddigi törvények is statuáltak kivételeket. Ha a tulajdonosnak a maga s családja részére volt szüksége házában levő valamelyik lakásra kitéhette eddig is lakóját, ha csak ez nem tartozott a törvény által különösen kedvezményezett lakók (köz-hivatalnokok, nyugdíjasok, diplomások, művészek stb.) kategóriájába. A hiba eddig ott volt, hogy a kategóriákba tartozott bizony — a kereskedőt és iparost kivéve — csaknem mindenki. E hibán sokat segít a javaslat, amikor a kedvezményezett kategóriáját a köztisztviselőkre, nyugdíjasokra, invalidusokra, hadiöveggyekre, árvalára és a közhatóságokra korlátozza. Ezeket kivéve tehát elvben minden lakó kilakoltatható lesz lakásából, vagy annak egy részéből, amennyiben arra a ház tulajdonosának — jogos lakásigényének alapul vétele mellett — a maga s családja elhelyezhetése végett szüksége van. Ezt a jogot a jelenleg bérlősorban élő tulajdonosnak éppúgy meg akarja adni a javaslat, mint annak, aki már a saját házában lakik, amennyiben jelenlegi lakásuk elégtelennek bizonyul. A tulajdonos lakásigényének mértvét vitás esetekben, a bíróság volna hivatalos nevezett családi állapotának, foglalkozásának s viszonnyainak figyelembevételével megállapítani. A kilakoltathatás joga csakis a román állampolgársággal bíró, 1923. január 1. előtt a helyiségben megtelepedett azokat a tulajdonosokat illeti, akik az in-

ket, idegeit, vagyonát... A hordár nem is tudja, milyen boldog, mikor panaszkodva mondja:

— Engem is kiküldtek a hárfart őrizni nyolcvan szantim napi díjért!

Ez volt az ő legnagyobb katonai teljesítményük.

De a németeket gyűlölik!

— Mindennek a német császár az oka! — mondja még ma is a németsváji hordár, — de hogy teljesebbé tegyem a képet, pár sorban le kell írnom a bási vasúti üdülő egy kis epizódját. Szemtanuj voltunk.

Egy porosz ur vacsoránál két hölgygel.

A pincérlány számol. Azt mondja, hogy három kuglufot hozott. A porosz azt állítja, hogy kettőt. Nézeteltérés támad. A porosz felugrik és a közismert junker katonatiszti dialektusban harsogva rá-támad a lányra. A sárga földig összeszidja. A teremben csöndes, söröző svájciak ülnek... Arcukat egyszerűre előnti a düh, egy öreg, szakállas ur feláll... Rendőr jön. Szép feketé, fiatal fiu.

A porosz harsogva ordít:

— Ja... Diese „Person“...

A rendőr egyszerre közbevág:

— Ne mondja „Person“, —

van annak rendes neve... Az egész terem felzudul:

— Der Schwab... Der Schwab!... — kiabálják.

A porosz szégyenszemre, de mint Coriolanus, emelt fejvel távozik.

— Ade! ... Ade! ... Lebns wol! — kiabál utána a kórus.

Igy nehéz elhittetni, hogy nem a németek csinálták a háborút...

Franciaország! ... Idegesség, nyugtalanság... Száz francia frankért csak huszonhárom svájci cit kapni... Vasárnap éjjel... Strassburg önti magából a mulató vidékieket... Minden hatodik utas katonatiszt... Kedves, elegáns, szép fiúk... A vasúti kocsiiban felirat „de Bele via Strassburg—Metz...“ Ez megéri, hogy négy francia frank egy svájci frank... A fejszállók szépek, a férfiakat, ha kissé megvakarják, kibújik alóluk az elszászi német... De felszáll a kupéba egy tipikus francia pár is. A férfi kecskeszakállas, igazi vidéki. Góth nagyszerűen eljátszama... A nőcske teli-vér kis párisi. Ledobja felsőkabátját, kőbitő zsömpert ölt magára, lerugja cipőcskéit, szembe ül a férfivel és pezsgőszíni selyemharisnyába bujtatott lábacskaikat a férfi ölébe rakja. Ez isteni áhitattal tartja órákon át, míg Belgium előtt le nem szállnak.

gatlant ez év eleje előtt szerezték, feltéve, hogy 1920. április 6-án nem adták el, vagy nem adták bérbe olyan ingatlan, amelyben ellakhattak volna.

Érdekes és helyes utítása a javaslatnak, hogy bérszerződésnek érvényének meghosszabbítását csak arra a lakrésze vonatkoztassa, amelyre a bérlőnek a maga családja elhelyezhetése végett — viszonyai figyelembe vétele mellett — szüksége van. Az ezen felül lakrész a tulajdonos szabad rendelkezése alá kerül akkor is.

ha neki magának arra szüksége nincsen. Itt viszont megnyugtatóan szolgálhat a bérlőknek, hogy a család fogalmát szokatlanul tágra szabja a javaslat, amennyiben a házastárson, felmenőkön, lemenőkön kívül oda sorozza a testvéreket sőt idegen személyeket is, akik rendszerint a bérlővel együtt laknak.

A kikalkulatók lakó részére a bíróság határozata hirdetésétől számított hat hónapig terjedhető költözködési időt engedélyezhet. Dr. Szalat Vilmos.

Vasuti katasztrófa Arad mellett.

(A Temesvár felé menő személyvonat összeütközött egy tehervonattal. — Súlyos és könnyebb sebesülések. — Haláleset nem történt. — Vélkes vasuti tisztviselők. — Már rendszeren közlekednek a vonatok.)

(Saját tudósítónktól.) A Közöny mai számában hirt adott arról, hogy tegnap este háromnegyed nyolc tájban a timisoarai személyvonat összeütközött egy tolató tehervonattal. Este kilenc óra tájban Aradon és Temesváron rémhírek terjedtek el az összeütközés méreteiről. Negyvenötven halottról, és száz sebesültről beszélték, azonban biztosan senki sem tudott, mert csak éjfél után érkeztek az első utasok az aradi állomásra. A 226-os számú timisoarai személyvonat tíz perccel hét óra után indult el az aradi állomárról és a rendes menetsebességgel haladt az ujaradi állomás felé. Az indulást rendszeren jelezték az ujaradi forgalmi tordának, amely ennek dacára tolatni engedte az 1351-es tehervonatot ugyanazon a vágányon. A két vonat az ujaradi állomás külső részén ütközött össze. Birza János a tehervonatot vezetője észrevette a személyvonatot azonban nem tudta megállítani a vonatot, amely az erős fékezés dacára beleszaladt a személyvonatba. Az összeütközés pillanatában

rémies pánik tört ki a személyvonat utasai között.

Sikoltások, jajgatások és kiáltások hasították a levegőt, a halálra rémült utasok egy része kiugrott az ablakokon, a sebesültek segítségért kiáltottak. Egyes szemtanúk állítása szerint

nagyon sokan voltak akik a rémületől megdermedve maradtak ülve és nem voltak képesek még csak fel sem állni.

Ezek sokkal jobban jártak, mint azok akik héditükben kiugrottak az ablakok, mert semmi bajuk sem történt, míg a kiugrók könnyebb zúzódásokat szenvedtek. Mindenki azt hitte, hogy halálesetek is történtek, azonban rövid idő múlva kiderült, hogy csak sebesültek a karambol áldozatai. Az utasok közül néhányan az ujaradi állomásra gyalogoltak, ahol telefonon értesítették az aradi állomást.

Helyszíni vizsgálat.

Jura állomásfőnök intézkedésére azonnal segélyvonatot állítottak össze, értesítették Pop Oktávián aradi vasutigazgatót. A segélyvonat néhány perc múlva Pop igazgatóval, Jura állomásfőnökkel, Tomescu szolgálati főnökkel, Staitu főmérnökkel és dr. Plesu aradi közkórházi orvossal a szerencsétlenség színhelyére indult. A vizsgálat megállapította, hogy a tehervonatot tolatás közben Arad felé haladt. A mozdonyvezetője a

nyílt pályán észrevette, hogy közeledik az arad-temesvári személyvonat. Teljes erővel fékezett és a vonatot visszafelé irányította. A személyvonat vezetője szintén fékezett, azonban az összeütközést nem lehetett megakadályozni. A tehervonatot közvetlen az állomás előtt egy mellékvágányra tért és a személyvonat mozdonya akkor ért a váltóhoz, amikor a tehervonat összes kocsijai a mozdonyon kívül a mellékvágányon voltak.

A két mozdony összeütközött.

A tehervonatot mozdonya leszállította a személyvonat gépjáróját a szűzhangert. A karambol a mozdonyt nagy erővel dobta rá a tehervonatra, amelyről a gép visszavetődött és belement a tovább haladó személyvonat negyedik kocsiába, amely zsúfolva volt utasokkal. A tehervonatot mozdonya berendezte a harmadosztályú kocsi oldalát. Ha a mozdony csak egy méterrel meg helyebb legalább husz áldozat lett volna. Így szerencsére csak Zimmer Anna németországi leány szenvedett sérülést, mert a vonat a folyosón szarta szét és a leány az összeütközés pillanatában a folyosón állott.

A leányt bekötötték és egy ujaradi ismerősének lakására szállították. Állapota nem súlyos. Sokkal súlyosabban sérült meg a két mozdonyvezető. Birza a tehervonatot vezetője súlyos belső sérüléseket szenvedett. Bohn Nándor a személyvonatot mozdonyvezetője súlyos fejsérülést kapott, mert az összeütközés folytán fejével az egyik géprészhez vágódott. Azonban egyik sem szenvedett életveszélyes sérülést. Néhány utas kisebb karcolásokat és zúzódásokat kapott, ezek azonban az első segélynyújtás után folytatták útjukat.

A két mozdony erősen megsérült, egy harmadosztályú kocsi teljesen tönkrement, három személy és egy podgyász-kocsi kisebb mértékben megrongálódott. A vasuti személyzetet semmiféle felvilágosítást nem lehetett kapni a szerencsétlenség méreteiről, mindezt saját magát mentegette és csak annyit mondta:

— „Csekélység történt, nincsen semmi nagyobb baj.”

Felfüggesztett tisztviselők.

Este féltíz tájban megérkezett a Timisoara felől jövő személyvonat, amelynek utasai átszálltak a segélyvonatra és tízenkettő után megérkeztek az aradi állomásra. Az összeütközött személyvonat

Ég az aradi színház.

— Elégett a színpad. — A tűz a zeinórpadlason keletkezett. —

Ma éjszaka félrevert harangok zugása és a vágató tüzei riasztó sjele verte fel Aradváros csendjét. Csakhamar elterjedt az a hír, hogy ég az aradi színház. A hír igaznak bizonyult. A színház épülete fölött vörösre festették az egbozzozatot a felcsapódó lángok. A tűz eddig ismeretlen okokból a színház zeinórpadlásán keletkezett. A tetőből kiolduló füstfelhőkben eleinte azt hitték, hogy keményfűz van, azonban később kiderült, hogy az egész színházat katasztrófa tüzesz fenyegeti, a kivonult tűzoltóságok főparancsok vezetésével emberfeletti munkával fogtak a tűz oltásához.

utasai a Timisoara felől jött személyvonattal folytatták útjukat. Az éjjeli vonatot nem indították el Timisoara felé. A segélyvonattal ment bizottság az éjszaka folyamán kihallgatta az utasokat, a személyzetet és az aradi állomás forgalmi irodájának tisztviselőit.

Jassu János ujaradi állomásfőnököt, Fias János forgalmi hivatalnokot és a váltóort, a kikét azonnal fel is fűggesztették.

Igy az ujaradi állomás személyzete közül csak Zsoldos Béla forgalmi tisztviselő maradt meg, aki a szerencsétlenség idején nem volt szolgálatban, sőt otthon sem volt.

A szerencsétlenség okozóját mindaddig nem sikerült kideríteni, mert amint ilyen esetekben szokás, mindenki a másikra hárítja a felelősséget. Ma reggel Ismét Kimment Staitu, a vontatási osztály főnöke és Rumbás fűtőházi főnök, akik folytatták a vizsgálatot. A két ujaradi vasuti tisztviselő ellen szigorú vizsgálat indul meg, hogy megállapítsák a kettő közül melyik felelős a majdnem halálos szerencsétlenségért. Lehet azonban, hogy mindkettőn vétkesek.

A szerencsétlenség színhelyén.

Ma reggel az ujaradi vasuti állomás környéke telve van kíváncsiakkal és érdekeltekkel, akiknek rokona vagy ismerőse a vonaton utazott. Izgatottan tárgyaló vasutasok és munkások állanak a felszaggatott sinek mellett. A közelben kocsirészek és egy megnyomított harmadosztályú kocsi jelzi a történeteket. Erősen dolgoznak a sinek rendbehozatalán és talán még ma rendben lesz a pálya. Délben félegykor megérkezett a Timisoara felé haladó személyvonat amely a legnagyobb lassúsággal haladt a sineken, amelyek csak ideiglenesen vannak megerősítve. A személyvonat utasai kíváncsisággal szemléltek a szerencsétlenség színhelyét és hangosan mondják egymásnak „Hál isten, hogy nem tegnap utaztam.”

A Közöny munkatársa beszélgetést folytatott az aradi állomás forgalmi tisztviselővel, akik kijelentették, hogy ők rendszeren értesítették az ujaradi állomást a személyvonat indulásáról és így nem lett volna szabad a tehervonatot tolatni engedni. Az összeütközés

Szerencsére a nézőteret elválasztó veszfűggönyt idejében sikerült összecsuálni. A színpad könnyen éghető anyaggal néhány pillanat alatt tüzet fogtak és az egész színpadot lantenger borította el. A tüzeletőség munkáját megnehezítette az, hogy nem volt kellő víznyomás és a tűz fészket nem lehetett megközelíteni.

A színházépület lakói minden pillanatban készen arra, hogy menekülni kénytelenek, kétségbeesetten készülődtek vagyonuk megmentésére.

A színház egésze lapunk zartakor meg tart, de remény van arra, hogy a reggeli órákig sikerül lokalizálni.

pillanatában Bohn, a személyvonat vezetője még rendelkezett annyi hidegvérrel, hogy a kazánból kieresztette a gőzt, amivel esetleg nagyméretű kazánrobbanást akadályozott meg. Zimmer Anna, a megsebesült németországi leány ma eszmélethez tért ismerőse lakásán. A szerencsétlenségéről felvilágosítást adni nem tudott, mert az összeütközés pillanatában elvesztette öntudatát és csak a hatalmas lökést érezte. Az orvosok kijelentése szerint a leány felépülése biztos. A vasutigazgatóság részéről a legszigorúbb vizsgálat folyik, hogy megállapítsák, kik a tulajdonképeni bűnösök.

Az ujaradi állomáson egy szemtanu állítása szerint tegnapelőtt este is történt karambol. Egy Aradról Temesvárra induló kijavított kocsikból álló szerelvény összeütközött egy az állomáson veszteglő tehervonattal. Sebesülés nem történt, azonban több kocsi megrongálódott. Most is egész új kocsik mentek tönkre.

A parlament ülése.

Bucurestiből jelentik: A szenátus ülésén Lepadatu kultuszminiszter törvényjavaslatot nyújt be, hogy az egyházak örökölt javait szabad rendelkezés szerint eladhatják. Miron Cristea metropolita a javaslat ellen szólalt fel és kérte, hogy az ide vágó törvények továbbra is éleiben maradjanak. Lepadatu kultuszminiszter válaszában kijelentette, hogy nem teszi kabinetkérdéssé a javaslat elfogadását, mire a szenátus azt elutasította.

Bucurestiből jelentik: A kamara ülésén Tomi a bucarestii operaház tagjainak lemondását és az operák koncessziójának ügyét teszi szóvá. Garbovicianu az erkölcs-telen filmekre hívja fel a kormány figyelmét, majd tiltakozik a magyar könyveknek Romániába való behozatala ellen. Alexandrescu kéri a kormánytól, hogy egy bizottságot küldjenek ki Pan Halipa parasztpárti vezér ellen felhozott vádak alaptalanságának megvizsgálására. Ezután Marsescu igazságügyminiszter a külföldi fizetések rendezése ügyében terjesztett javaslatot a kamara elé.

A Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. közgyűlése

(Kilenc millió lej tiszta nyereség.)

(Saját tudósítónktól.) Erdélynek és a Bánátnak kétségtelenül legnagyobb kereskedelmi és ipari koncernje a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. körüli csoportosul. Az intézet, amely tizenhét év előtt alapított, ma az ország számottevő közgazdasági faktora, mert nem elégedett meg csak avval, hogy a rendes bankszerű működéssel álljon a közgazdasági élet rendelkezésére, hanem iniciatívával irányította a gazdasági életet. Az ő kezdeményezésének köszöni számos ipari vállalat létesítését, mások reorganizálásukat és fejlődésüket és ilyenképpen a Temesvári Bank koncernje az ország termelésében hasznos és vezető szerepet vállalt. Az intézet jelentő ségére illusztráló azon adat, hogy csupán a temesvári kereskedelmi és ipari vállalataiban ezidőszent 602 tisztviselőt és 1600 munkást foglalkoztat. Ezek a számok teszik leginkább szemléltetővé, milyen jelentősége van az intézetnek, a mely a legkomolyabb felelősséggel viseli a magára vállalt feladatokat.

A közgyűlésen Blank Arisztid elnököl, aki meleg szavakkal üdvözölte a számosan megjelent részvényeseket és örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a részvényesek így élik az érdeklődéssel viseltetnek az intézet iránt, amit nagy számú megjelenésükkel is igazolnak. 43.516 részvény képviselőjében jelen volt 68 részvényes, akik közül a következőket felemlítjük: Kimmel Ig. Sándor, Brück Ede úr., Lufi Nándor, Kieszner Albert, Darvas Gábor, Erdrei Mózés dr., Böhm Mihály dr., Löffler Béla, Bernstein Sándor, Rothbart Jakab, Polgár Adolf, Radocsay Rezső plébános, Frommer Armin, Maszalts Lajos, Grossmann Miksa, Schütz Mihály (Gyarmata), Patek Lajos, Králik József, Ungár Armin, Nicora Kornél dr., Grosz Andor, Schnabl Lajos, Szana András dr., Beniczky György dr., Györfi Jenő dr., Weil Árpád, Gargulag vezérigazgató, Bobb Illés dr., Müller Jakab, Basch Gusztáv, Vrbovski Vilmos, Mihailovits Liviusz, Borsa Romulusz, Goldmann Fülöp dr., Flesch Samu, Dénes Ignác, Karczag Henrik, Löwinger Dezső, Körper Mór, Kun Rikárd, Termer József dr., Hermann Frigyes, Latter Mihály, Deutsch R. Rezső, Duschnitz László, Mannheim Jakab dr., Freund Márk dr., Puticiu Oktávián dr., Nyiri Jenő vezérigazgató, Dornhelm Jenő, Hajdu Frigyes dr., Klein Jenő mérnök, Löffler Imre dr., Nyiri Benő, Gavanescul tábornok, Lendvai Jenő, Prodan tábornok, Deixner Gyula, Krayer Elemér, ifj. Szana Zsigmond, Glück József igazgató, Goldstein Gyula, Tabakovici N. igazgató, Schwab Károly, Lukács Iván, Szontagh Aladár, Rosenthal Mór dr., Baader Henrik, Tauszig József, Ozorai Lajos dr., Bucur Vidrighin.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Puticiu Oktávián dr. és Lufi Nándor részvényesek, a jegyzőkönyv vezetésére Becker János dr. intézeti ügyész.

Szana Zsigmond vezérigazgató előterjesztette az évi zárszámadásokat és az évi jelentést, amely utóbbinak bevezető részét lapunk vezető helyén közöljük. Az előter-

jesztett zárszámadásból kiténik, hogy az intézet bruttó nyeresége 17,929.581.63 lej, a nettó nyeresége pedig 8,617.104.33 lej. Szana vezérigazgató indítványára határozta meg, hogy az 1923. üzletévi szelvény 65. — lejjel, a részvény névértékének 26 százalékával váltassék be; a tartalékalap 1,250.000 lejjel dotáltságos, ami által ez 34,500.000 lejre növekedik és ilyenképpen a tartalék teszi ki, vagyis részvényenként a tartalék 431.25 lej összegre emelkedik. Új számlára átvitetett 1,073.221.33 lej.

Szana vezérigazgató azután előterjesztette az igazgatóság indítványát a tőkeemelés elhatározása végett. Az igazgatóság ezután a 12-ik tőkeemelési indítványával lép a közgyűlés elé és azt javasolja, hogy 120.000 darab egyenlő 250 lej névértékű új részvény kibocsátásával az intézet alaptőkéje 20 millió lejről 50 millió lejre emeltesse fel. Az a fontos feladat, amelyet az intézet Románia gazdasági életében betölt, eléggé indokolja a tőke megfelelő szaporítását. A tőkeemelés módjait az igazgatóság saját hatáskörében kívánja megállapítani akkor, ha a kormány engedélyt megkapta. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult a tőkeemelési indítványhoz.

A közgyűlés az igazgatóságot egyhangulag kiegészítette Valcovici Viktor politikai rektor, Kun Rikárd, a Kereskedők Egyesületének elnöke és Löffler Adolf, a Bisztra vezérigazgatójának bevéltetésével. A felügyelő bizottság régi tagjai újból megválasztottak, azonnali új tagként Somló István földbírtokos.

Irodalom, művészet

* A timisoarai színház műsora. Egész héten át naponta este 8 órakor, vasárnap d. u. 6 és este 9 órakor: Vörös malom. Az operett-együttes ezalatt a Diadalmas asszony, Szerelem királya és Három grácia bemutatására készül.

* Az aradi színház műsora. Csütörtökön: Bajazzók és Parasztbecsület. (A. bérlet.) Aca de Barbu és Kertész Vilmos vendégfelléptével. Pénteken: Vanja bácsi. (B.) Szombat: Carmen. (C.) Aca de Barbu és Kertész Vilmos vendégfelléptével. Vasárnap délután: Pompadour. Esti helvárakkal. Este: Pompadour. (Bérletszünet.)

* Tosca. (Aca de Barbu vendégfellépte Aradon.) Aca de Barbu, a cluji román nemzeti Opera kitűnő énekesnője három estére terjedő aradi vendégjátékát a Puccini gyönyörű alkotásával, a Toscával vezette be. A művésznő csodás művészetét nem kell külön méltatni. Aradon már tavaly láttuk tőle ezt a ragyogó alakítást és akkor őszinte csodálattal adóztunk nagy művészetére, nemesen kikristályosodott hangja előtt. Azóta, ha lehet ezt mondani, tudása még tökéletesebbé fejlődött. A tegnapi előadásban a közönség valóságosan ünnepelte a nagy énekesnőt, Kertész Cavaradossija és Róna Scarpiaja a már ismert és méltatott jók voltak. Az előadás a jobbak közé tartozott, Kovács karmester tudással és ambícióval dirigált. (k. s.)

* Csányi Mátyás a timisoarai színház karmestere. Csányi Mátyás, az

aradi színház volt karmestere ma Fekete Mihály timisoarai szinzigazgató társulatához szerződött.

* Nagy Géza fényképész műterme Arad, Bul. Reg. Maria 8. (Andrássy-ter 22.) földszint.

* Az aradi színház hírei. Operaelőadások vendégekkel. Csütörtökön a Parasztbecsület és Bajazzók operákban lépnek fel a színház vendégei, Aca de Barbu, a cluji (kolozsvári) opera Aradon is népszerű, kiváló énekesnője, Kertész Vilmos és Huszár Károly. A két közkedvelt opera többi főszereplői Balogh Böske, Tibor Lóri, Róna, Faludi, Ladiszlay. Szombatra Carment tüzte műsorra a színház igazgatósága, ennek a címszerepében bucsuzik az aradi publikumtól Aca de Barbu. Rajta kívül még két vendége lesz a szombati estének, R. Hegedüs Béby és Kertész Vilmos. — Pompadour délután és este. A közönségnek tett eleget a színház igazgatósága, amikor vasárnap délutánra és estére is a Pompadourt tüzte műsorra. A két vasárnapi előadásban is Horváth Mici, Balogh Böske, Fászkerti Maca, Tompa, Ekecs, Gyöző, Selmecei, Kallós játszik a főszerepeket.

* Balla Béla festőművész, az aradi festőgárda egyik legtehetségesebb reprezentánsa március 17-én nyitja meg idej kiállítását a Kulturpalota kiállítási termében.

Vidékiek okulására.

Miután kulturváros vagyunk és nagyobb mucsra is tartozik hozzáuk, igen jó szolgálatot véltünk teljesíteni, ha kissé kioktatjuk vidéki ismerőseinket, barátainkat és rokonainkat a városban való viselkedésről. Ők szegények a mai nehéz közlekedési viszonyok mellett csak igen ritka időközökben jöhetnek be a városba, tehát olvassák csak el innen a hasznos tudnivalókat, úgy, hogy ha be találnak jönni városunkba senki se lássa őket vidékinek.

A korzón. Hangosan ne köszönjünk senkinek, hanem utánozzuk azokat, akik csak megbillentik kalapjukat. Ez most divat és sikk. Kivétel csak a bankigazgató, akinek mégis jó nagyot köszönni, mert az ember sohasem tudhatja, mikor kerülhet karmai közé. Kirakatok előtt fölösleges megállni, mert ugyanis csak vidékiek állnak meg ott. A benszüllött városiak már kívülről tudják a rettenetes árakat. Hölgyek fikszirozása még most is divat, hasonlóképpen a szemükbe nevézni, megjegyzéseket tenni a bokájukra. A „Nagysádkám” kifejezés már nagyon avult, ehelyett ajánlatosabb mindjárt letegezni az ismerős nőt, akivel életünkben egyszer találkozunk.

A színházban. Ha az ártatlan vidéki szépen csendesen ül a helyén és élvezzi a darabot, mindenki vidékinek tartja. Ellenben ha folyton beszél a szomszédjához, zsehből cukrot, csokoládét, fűgét, mandulát, mazsolát, datolyát, esetleg sült csirkecombot vesz elő és hangosan csámcsog, mindenki őt színházlátogatónak tartja. Akkor is városinak látszik, ha hangos megjegyzéseket tesz és be sem várva a darab végét, rohamot intéz a ruhatár ellen.

A kávéházban. A pincérek nem szokás „apámnak” mesternek szólítani. Mondja csak egyszerűen „szó” mert tíz pincér közül ki mindig Ján. Ha bocsánatképpel próbál egy székkel a szom-

széd asztaltól elvenni elárulja vidéki mivoltát. Szó nélkül, esetleg gorombasággal fűszerezve huzzaki a szomszédja alól a széket, akkor benszüllöttnek tartják. Ne nézze mindig szent áhitattal a tizenyolc éves hosszuhajú fiatal embereket, mert ezek nem mindig művészek vagy a szellemi élet arisztokratái, sok esetben szélhámosok is.

A bárban. Itt mindegy, hogy vidéki vagy városi. Csehellen csak minél többet. A pincérek és a „művésznők” egyformán kiröhögik a vidékit és a városit.

Társaságban. Mondjon minél több ostobaságot és ezt is jó hangosan, fűszerezheti gorombasággal és disznósággal, akkor szellemes embernek tartják és legkönnyebben meghódíthatja a nőket.

Általában ha a jó vidéki goromba, udvariatlan, szemtelen, kihívó, lebecsül mindent és mindenkit, akkor igazi városinak tartják. (k. s.)

Aradi mozi hírek.

* Három burleszk film, Fatty az üdv hadseregében, Chaplin mint színlázi kellék, Pella Primke mint völégény csütörtökön kerül utoljára vetítésre az Uránia színházban. A képek mindegyike két-két felvonás.

* Pat és Patachon-film, mely mindenkinél kedélyes, hangulatos estét hozott, csütörtökön kerül utoljára vetítésre az Apolló mozgószínházban.

* Pénteken és szombaton „Az élet liliuma” címen film pereg le az Apolló mozgószínházban, melynek meséje Mária királyné tollából való. A történet megragadóan kedves és rendkívüli hatással van a közönségre. Egy kis hercegnő megindul az élet fővisei útján, hogy annak igazi értelmét — mint Mária királyné poétikus meséjében mondja — az élet liliumát megtalálja. Amerre ez a film megfordul, maga után vonja a magaslati kritika áradatát. Bucarestiben hetekig tartó szenzáció volt és előadása alkalmával a l'orient azt írta: A mozgószínház művészetében, mely egy ily remekmű feldolgozásában jelent meg, boldoggá tett bennünket s örömmel üdvözöljük, hogy végre Romániában is előadnak ilyen filmet.

Komplikált cselédbejelentések.

(Több száz büntetés Aradon.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrségben működő cseléd-ügyosztály megbízottja heteken keresztül házról-házra jártak és ellenőrizték a cselédbejelentéseket. Az ellenőrzés eredményeként, több száz cselédtartó gazdák ellen indult eljárás a kihágási bíróságnál, mert nem végezte el előírás szerint a cselédbejelentéseket. A kihágási bíróságnak azonban a pénzbírságok kimondása előtt figyelembe kell vennie azt, hogy Arad közönsége egyáltalában nem volt tájékozva arról, hogy a cselédbejelentések komplikált mód szerint miképpen kell végrehajtani. Mindenki azt hitte, hogy ha az ügyosztálytól megkapta a cseléd-könyvet, ezzel eleget tett kötelességének. Csak amikor az ellenőrző közegek jelentkeztek tudták meg, hogy a kerületi rendőrségeknél is keli a cselédeknek jelentkezni. De már akkor késő volt, mert a „kihágás” megtörtént. A komplikált-

ciók azonban ezután következtek. A cseléd felment jelentkezni a kerületi rendőrségre, ahol azzal utasították el, hogy irást hozzon az ügyosztálytól. Néhány órai eset leg néhány délelőtti várakozás után sikerült az illetőnek megtudni,

hogyan a kért irást nem a cselédügy osztály, hanem a bejelentő hivatal állítja ki. A kihágási bíróság valószínűleg figyelembe veszi a fentieket és a cselédirtó gazdákat önhibájukon kívül történt mulasztások miatt nem bünteti meg.

Magyar bankok erdélyi tartozásai

(A román—magyar tárgyalások a régi keletű követelésekről. Erdélyi bankok értekezlete. — Földes Soma vezérigazgató nyilatkozata.)

(Saját tudósítónktól.) A napokban Clujon (Kolozsváron) az erdélyi nagyobb városok pénzügyének de legátusai Lepadatu Juon volt államtitkár elnökletével értekezletet tartottak a mostan folyó bucuresti román-magyar gazdasági tárgyalásokhoz szükséges anyagok gyűjtése céljából. A nagyfontosságú tanácskozáson az aradi pénzügyek képviselőjében Földes Soma, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója vett részt, aki ma érkezett vissza Aradra és a nagy horderejű közgazdasági tanácskozásokról a következőkben nyilatkozott a Közlöny munkatársának:

— A román—magyar gazdasági tárgyalások megszakítás nélkül folynak a fővárosban és előreláthatólag 3—4 héten belül be is fejeződnek. A cluji értekezlet azért hívta össze Lepadatu volt államtitkár, hogy a további tárgyalásokhoz szükséges anyaggyűjtésen kívül a fővárosi tárgyalások egy vitás és mindkét részről nehezen megközelíthető nagyfontosságú ügyben meghallgassák az erdélyi közgazdasági körök véleményét.

— A magyar kormány — mint ismeretes — elhatározta, hogy az erdélyi bankoknak a tartozásokat visszafizeti. A magyar pénzügyi központ felállításától kezdve, amelynek minden pénzügyi alá volt vetve, a háború alatt és azután a magyar kommunizmus kitöréséig állandóan nagy összegeket kért be a bankoktól. A román imperium átvételével minden összeköttetés megszűnt az erdélyi pénzügyek és a budapesti pénzügyi központ között, ahol folyószámláink amelyre horribilis összegek voltak írva javunkra,

nyitva maradtak. A román kormány rendelete értelmében az egyes bankok nem tárgyalhattak külön a pénzügyi központhoz és így csak most került sor az egyezkedési tárgyalásokra.

— A magyar kormány 2:1 arányban hajlandó visszafizetni azokat az összegeket, amelyek 1918. október 31-ike előtt keletkeztek. Az ezután történt befizetéseket 1919. március 20-ig bezárólag kedvezőlemben arányban akarják kiegyenlíteni. A román delegáció természetesen nem fogadhatja el az ajánlat második részét, mert a pénzügyi központhoz befizetett összegeket egészen 1919. március 20-ig 2:1 arányban kell a magyar kormánynak kifizetni. Már ez is nagy engedmény részünkről, mert jogunk volna minden 75 fillér után 1 lej követelmünk, de csak 2 korona után kívánunk egy lejt. Amennyiben ezt az arányt nem tudnánk biztosítani, úgy az nagyon visszafeltesztené Erdély gazdasági életét.

— A magyar bizottság kijelentette, hogy a magyar kormány a zálogleveleket, a községi kötvényeket és a biztosítási díjakat hajlandó 2 korona — 1 lej arányban kifizetni (de csak az 1918. október 31. előtt keletkezetteket.) A községi kötvények közül azonban a Budapest székesfővárosi kölcsönkötvényt nem hajlandók kifizetni. Kedvező ajánlata a magyar kormánynak az, hogy az erdélyi alatt valók, ha hadikölcsönre tartoznának, azt magyar koronában is kifizethetik, amelyet azonban a kötvény lejártakor szintén magyar koronában névérték szerint fizet ki a magyar kormány.

Anyos Laci izgatással vádolták.

(Az osztályellen lázító népdal. — Énekelni lehet, de — nem tanácsos.)

Budapestről írják: December közepén történt. A Városliget közelében levő egyik kávéházban egy este Szeder Ferenc szociáldemokrata képviselő nagyobb társasággal mulatott. A mulatás egy zajtott le, hogy Anyos Laci népdalköltő és énekes, aki a kávéházban fellépti díjjal van szerződötve, hol a cigányzenekar élén hegedült, hol a zongora mellé ült, hol pedig a fogasról leakasztott gitárját pengette és így adta elő saját népdalait.

Ezen az emlékezetes estén mutatta be a népdalénekes aznap készült legfrissebb népdalát, amely egy szerencsétlen magyar legény szerelmi csalódásáról szól: 'A népdal első strófájában a legény keservesen elmeséli, hogy kedvese, akit jobban szeretett, mint az édes anyját, hűtlenül elhagyta, mert egy gazdagabb legényt talált, ahhoz ment hát feleségül. A faképnél hagyott legény a második strófában így kesereg:

*'Azért, hogy én szegény vagyok,
Jobb lett volna nálam,
Talan jobb, mint akármilyen
Fényes palotában.
Szerelemhez, boldogsághoz
Nekem is van jussom,
Minden földi jóból ne csak
Gazdagoknak jusson,
Szegényeknek is jusson.*

A parasztleány szívügyét a népdalköltő cimbalomcifrázással és klarinétfutammal aláfestett saját énekhangján tolmácsolta a társaság tagjainak, akik a szöveget és zenét szerették volna megtanulni és többször is elénekelték a dalt.

Mikor a népdalénekes harmadszor jutott el a második strófához, egy rendőrfogalmazó, aki másik asztalnál szórakozott többedmagával, a népdalköltő elé lépett és szigorúan így rendelkezett:

— Ezt a dalt nem engedem énekelni!

— Miért? — kérdezte riadtan a civikeres és megszenvedt népdalköltő.

— Nem vagyok ugyanis köztudott megindokolni. — folytatta tovább szigorúan a fogalmazó — *de meg kell akadályoznom a dal további éneklését, mert osztályellenes izgatást látok benne.*

A kínos jelenet után néma csend honolt a kávéházban. A cigányok letették a vonót, a bőgőt sarokba állították. A jelenvolt szociáldemokrata képviselő, mikor a fogalmazó a kínos csend hatása alatt társaságával együtt eltávozott, saját felelősségére akarta elénekeltetni a dalt, de a népdalköltő olyan savanyu arcot vágott, mint ha egy világ dőlt volna romba. Aznap éjszakára beszűnt az éneklés.

Anyos másnap felvidéki turnéra utazott és magyar népdalénekeket rendezett. A csehek a magyar dalénekeket mindentűl szólnélkül megengedték.

Most érkezett vissza a népdalköltő és felment a főkapitányságra, hogy felelkezés útján feloldassa zár alól a betiltott népdalt.

A főkapitányságon megvizsgálták a kifogásolt strófát. A rímeket megpengették, a szótagokat összeszámolták. Egy rendőrnácsos azután tudatta a népdalköltővel, hogy nem fogják lecsukni, toloncházi ülésre átváltoztatható pénzbüntetésre sem fogják ítélni, mert a *főkapitányság osztályellenes izgatás vétségét a dalban nem látja fentorogni.*

— Szóval a dalt énekelhetem?

— Kérdezősködött a népdalköltő.

— Énekelni lehet, de nem tanácsos — felelte a tanácsos.

A népdalköltő vidáman énekel tovább.

HIREK.

A vasutasok nyugdíja.

(Megkezdtek a kifizetéseket.)

(Saját tudósítónktól.) Emlékeztetes, hogy dr. Robu János Arad város főpolgármestere közbenjárt azoknak az aradi vasuti nyugdíjasoknak az érdekében, akik több, mint félesztendeje nem kapták kézhez nyugdíjukat. Közbenjárása eredményes volt, mert eddig rendszeresen kapták ismét a nyugdíjasok illetményeiket. A legutóbb azonban nyugdíjkönyvecskék hiánya miatt ismét beszüntették a nyugdíjasok kifizetését.

A főpolgármester most táviratozott Bucurestibe és táviratában kérte a nyugdíjkönyvecskék elküldését, hogy a nyugdíjak kifizetésének ne legyen többé akadálya. Az intervenciónak ismét megvolt az eredménye, mert külön futárral elküldötték Aradra Bucurestiből az elmaradt nyugdíjkönyvecskéket és a nyugdíjak számfelállítását megkezdtek, március 10-étől kezdődőleg pedig kifizetik.

A pénzügyigazgatóságnál azonban a nyugdíjazott tisztviselők és altisztek közül csak a magasabb rangban levők kapják nyugdíjukat míg az alsóbb rendfokozatu altisztek és szolgák az állomáson, a vasuti fizető tisztjei kapják meg nyugdíjukat. A magasabb rangúak részére azonban egyelőre csak az 1924. évi három havi nyugdíjukat fizetik ki, a többiek pedig az elmaradt egész kilenc havi összeget kapják kézhez. Az első kategóriába tartoznak a tisztviselőkön kívül az állomási előjárók, az összes mozdonyvezetők, főkalauzok, rak-

tárnokok, pályafelügyelők és hasonló rangúak. A második kategóriába a kalauzok, állomásfelügyelők, mátházók, fűtők és az összes őrszemélyzet tartoznak. Dr. Robu János közbenjárt annak érdekében is, hogy a magasabb rendfokozatuak vagyis az első kategóriába tartozók megkapják hátralékos nyugdíjuk egész összegét és mielőbb kintalják számukra a múlt évről elmaradt hat havi nyugdíjilletményüket. Valószínű, hogy ennek az intervenciónak is rövidesen meglesz az eredménye.

— Sikeresen megoperálták Pacha István apátplébánost. A Közlöny a napokban megírta, hogy Pacha István tífusos apátplébános, Pacha Ágoston apostoli kormányzó fivére súlyos beteg. A beteg ma operációt hajtottak végre, amely teljesen sikerült. Felépülése a közeljövőben várható.

— Ismét lemondott egy pénzügyi tisztviselő. Csak nemrégiben ajánlotta be lemondását az aradi pénzügyigazgatóságnak Stan György, a második kerületi adóhivatal főnöke, aki egy banknál helyezkedik el és ma ismét egy tisztviselő adta be irásban lemondását. Balajthy Béla osztályfőnökhelyettes is távozik április elsejével az igazgatóság kötelékéből és szintén egy magánvállalkozásnál kap alkalmazást. A tisztviselők alacsony javadalmazásuk miatt távoznak jobban jövedelmező állásokba.

— Nagyprépostá kinevezett miniszter. Budapestről táviratozzák: Vass József népiéleti miniszternek kalocsai nagyprépostá való kinevezése ma megérkezett Rómából a kalocsai főegyházmegye adminisztrátorához. A kinevezésnek érdekessége, hogy a pápa saját kezdeményezéséből nevezte ki kalocsai nagyprépostá Vass Józsefet.

— A mexikói felkelés kudarca. Mexikóból jelentik: A Havas-ügynökség jelentése szerint a felkelők kiűrték Nyugatmexikót és bejelentették kudarcukat. A petroleumvidékeken, Veracruz tartomány északi részén az ellenállás megszűnt.

— Elhunyt magyar tábornok. Budapestről táviratozzák: Savoly János altábornagy tegnap este hirtelen elhunyt. A világháború alatt a 103. gyalogdandárt vezette. A hies Savoly-dandár a háború alatt az orosz harctéren sok hadidicsőséget szerzett. Az elhunyt altábornagy a magyar nemzeti hadseregben is aktív szolgálatot teljesített.

— Eljegyzés. Marosi Rudolf és Remszing Klótild jegvesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Wirth volt kancellár súlyos beteg. Berlinből táviratozzák: Wirth volt német birodalmi kancellár tüdőgyulladással súlyosbított erős influenzaában megbetegedett. Állapota aggodalomra ad okot.

— Nagy földrengés Középamerikában. Londonból táviratozzák: A costa-ricai San Joséből érkezett jelentés szerint ott erős földrengés pusztított. Számos ház rombadott és sok ember a romok alatt lelte halálát. A szomszédos városokkal az összeköttetés megszakadt.

— Csaló értékpapírkereskedő. Budapestről táviratozzák: Sertis János harminciét éves értékpapírkereskedőt ma őrizetbe vették, mert egy kétszázmillióes csalás bizonyult rá. Szigeti Izidor, aki a kereskedőnek társa volt, megszökött és most a rendőrség keresi.

= Az aradi iparfelügyelőség új helyisége. Az aradi iparfelügyelőség Robu János dr. főpolgármester engedélyére ideiglenesen a városházán, a repatriáló hivatal volt helyiségében Trimbitioanu iparfelügyelő vezetésével megkezdte működését.

— Befejezték a Mold-ügy vizsgálatát. Dr. Ursu János aradi táblabíró a Mold ügy vizsgálóbírója ma fejezte be Mold József és társai ügyében a vizsgálatot. Az iratokat hivatalosan áttette az aradi királyi ügyészségnek, amely azok áttanulmányozása után dönt, hogy Moldék ügyében szerkeszt-e vádiratot vagy nem. A vizsgálat befejezéséről Ursu dr. táblabíró külön jelentést tett Moldován dr. törvényszéki elnöknek.

— Halálozás. Özv. Weber Lajosné született Ráday Erzsébet március 5-én rövid szenvedés után 53 éves korában Aradon meghalt. Az elhunytat előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Str. Sft. George (Dezső-ucca) 16—18. számú házból.

— Magyar akadémiai tagajánlások. Budapestről táviratozzák: A Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjának ajánlják a most aktuális választásokon Pasteiner Gyula egyetemi tanárt, Hauszinann Alajos műegyetemi tanárt, építőművészt, rendes tagnak Zolnai Gyula egyetemi tanárt, Pauler Akost, a bölcsészeti egyetem tanárát, Kollányi Ferenc pápai prelátest, a magyar történelem művelőjét. Az utóbbi három eddig levelezőtárgya volt az Akadémiának. Bajza József egyetemi tanárt a magyar és a horvát irodalomtörténet művelőjét, Jakubovich Emilt, a Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgató-őrét, a magyar nyelvtörténet és a paleográfia művelőjét, Bartóky József nyugalmazott államtitkár, szépirót, Jakab Ödön költőt, Kéky Lajos tanárt, az irodalomtörténet és az esztétika művelőjét, Petrovics Elekét, a szépművészeti múzeum igazgatóját és műtörténészt, Kaán Károly helyettes államtitkárt, az erdészeti irodalom művelőjét, Moravcsik Ernőt, az elméleti tanárt, Kenéz Béla egyetemi tanárt, Nagy Józsefet, a bölcsészeti egyetem tanárát levelezőtagnak. Hecker Fülöp Ágostot, lipcei egyetemi tanárt és regényíró, Debrowszky Jánost, a krakkói egyetem tanárát és történetírót pedig kültagnak ajánlják.

Patt és Patachon. Ma utóljára az Apollóban.

— Öngyilkos budapesti nagykereskedő. Budapestről táviratozzák: Fedeskuthy Jenő, az ismert ásványvíz nagykereskedő tegnap este a Margit-hídról a Dunába ugrott. A nagykereskedő menthetetlenül elmerült a hullámokban és holttestét eddig nem sikerült kifogni. Öngyilkosságának valószínűleg nagyfokú idegbaja volt az oka.

— Tiltott műtét miatt letartóztatott orvos. Budapestről jelentik: Weinberger Béla hetvennyolc éves budapesti orvost ma egy halálos végű tiltott műtétért letartóztatták.

**„EGY METALLUM” lámpa
jobb két másiknál!!** Lloyd 2980
14145 I.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
főtel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

— Megérkezett Gelei professzor. A holnap esti Steinach-féle elméleti ismertetését, érthető izgalom előzi meg. Ugylátszik, a közönség tisztában van a megíjulás problémájának jelentőségével, ami érthető is, mert az emberi élet két legnagyobb átkát, az öregséget és a halált igyekszik megdönteni. Gelei professzor már Aradon van, embereken és állatokon végzett teljes anyagával, aminek a pusztá szemlélése is szédítő erővel ható. A professzor figyelmezteti a közönséget, hogy az előadás, érdekesítő és bizonyára szokatlan anyaga dacára is, mindvégig disztinált és magas színvonalon marad, úgy, hogy a többi nagyváros publikumához hasonlóan, azon a hölgyközönség is megjelenhet. Jegyek még holnap délig Oláh papírútlemben, Arad.

— Banca Romaneasca aradi fiókja újja szervezvéni devizaosztályát, elad és vesz előnyös áron mindenféle devizát. Telefon szám 365.

— Orvosi hír. Dr. Róna Jenő, orr-, gége-, fül- és szemorvos tanulmányutjáról visszaérkezett, ismét rendel Arad, Str. Consistorului 5. (Batthyány-u.) 11—12 délelőtt, 3—5-ig délután.

Fagyott kezek, lábak ellen
Kaiser-Borax az egyetlen.

— Dr. Winnand-féle hársfaméz-
cukor a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— Harleányokat, férfi ingeket legol-
csóbban vásárolhat Szűcsnő, Arad Motor-
állomással szemben.

— Börcellen Kerpel könyvtárában

— Cotrus-Szántó Erzsébet zongora-
hangversenye március 8-án, este 8
és fél órakor az aradi Kulturpalota
nagytermében.

Új utak Aradmegyében.

(Georgescu prefektus nyilatkozata.)

(Saját tudósítónktól.) Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, Aradvármegye és a város prefektusa, aki nemrégiben tért vissza Bucurestből ma fogadta a Közlöny munkatársát és bucurestii utjának eredményeiről a következőket mondotta:

— A szokottnál hosszabb ideig maradtam távol Aradtól, mert betegségem akadályozott meg abban, hogy a megye ügyeit gyorsan elintézhessem és visszatérjek Aradra. A fővárosban elsősorban a közmunkaügyi miniszterrel kerestem érintkezést, akitől a megyei utak és hidak javítására eszközöket ki jelentősebb összeget. A Pecica—Nadlac között vezető ut rendbehozatalára mintegy más félmillió összeget kaptam. A morodai és az insui (borosjenői) járásban levő két hid kijavítására 750 ezer lejt utaltak ki s egy 800.000 lejes összeget bocsátottak a rendelkezésemre, hogy abból azokat az utakat hozassam rendbe, amelyeknek sürgős kijavítását szükségesnek látom.

Magamhoz kéretem Ileana

főmérnököt, az államépítészeti hivatal vezetőjét, aki a szükséges ut és hidjavítás költségvetésének tervezetét el fogja készíteni. A munkálatokat minden valószínűség szerint május elején fogjuk megkezdni. A közoktatásügyi miniszter a megyebeli iskolák építésére 3 millió lejt adott. Az építkezések áprilisban fognak megkezdődni. Emlékeznék még rá, hogy Tomulescu Cristian, radnai kamarai képviselő kerületének szegény ta-

nuló gyermekei részére 10.000 lejt daományozott, ezt az összeget a radnai főszolgabíró útján most osztattam szét. Vasárnap és kedden a sebisi (borossebisi) és a halmagiu (nagyhalmagiu) járásban személyesen fogom szétosztani Constantinescu földművelésügyi miniszter 115.000 lejes segélyét azoknak a gazdáknak, akiknek állatállományában a múlt évben a kolumbácsi légy pusztítást szenvedtek.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar biztosító intézetek tárgyalása Romániával

(M! lesz az erdélyi és bánági városokban levő palotákkal.
Hasonló megegyezés Csehszlovákiával és Jugoszláviával.)

(A Közlöny Budapesti tudósítójától.) A Romániával most folyó kereskedelmi és gazdasági tárgyalás során a magyar kormány módját ejtette, hogy a biztosító intézetek problémáját is belekapcsolja az elintézendő valóságos megoldatlan kérdések közé. Február elején utaztak le Bucurestbe a Biztosító Intézetek Országos Szövetségének megbízottai Kutassy Elemér dr. vezetésével, abban a reményben, hogy a szükséges tárgyalás legfőbb 3—4 napot vesz igénybe. Hogy már tizedikén hazaérkezhetnek Budapestre. A tárgyalás anyagának az előkészítése gyors, de igen alapos volt, úgy, hogy éjszakai keretben referáltak az egyes ügyeket és gyűjtötték a szükséges adatokat a BIOSZ helyiségeiben Kutassy Elemérnek. Nyolc nagy vezető biztosító intézet és négy középintézet van erősen érdekelve ezeken a területeken, amelyeket a trianoni békekötés Romániának ítél. A magyar tőke milliárdjai forognak kockán ezeknek az üzleteiben és annak a sorsa függ a most folyó tárgyalásoktól. A tanácskozásokról a BIOSZ részéről ezt közölték velünk:

— Évek óta húzódó kérdések elintézési kerülnék sorra most Bucurestben és egyáltalán nem nyugtalanító esemény az, hogy a február tizedikére számított befejezés még nem történt meg. Mindenesetre az lett volna a legkedvezőtlenebb eredmény, hogy ha a BIOSZ kiküldöttei a várt időben csakugyan hazaérkeznek a negatívummal. Ez nem történt meg, a tárgyalás folyik tehát a kérdések érdeméről, a lényegről van szó és van remény a megegyezésre, mert máskéülben a tanácskozásokról már hazaérkeztek volna kiküldötteink. A román tárgyalás eredményétől igen sok függ, nem kevesebb, mint az elismerés és az illetékesi lehetőség is a románoknak jutott területeken. A tárgyalás legfontosabb anyaga a tartalék alapok kérdése és az, hogy minő értékpapirokat hajlandó a román kormány elfogadni biztosíték gya-

nánt az előirt óvadék fejében. Nagyon sok függ a méltányosságtól a hivatalos részektől, hiszen sok magyar biztosító intézetnek olyan palotái vannak Erdélyben, Temesvárt, Aradon, Szatmáron és Nagyváradon, hogy ezek értéke is megfelelhetne óvadéknak minden különösebb és egyéb érték helyett.

— A csehekkel eddig lefolytatott tárgyalás is megegyezésmin-
tául szolgálhatna a románok ügyében is, a magyar részről az az óhaj, hogy az összes utódállamokkal egységes platform alapján történhessék a megegyezés a magyar biztosítók ügyében, tehát nemcsak a csehekkel és románokkal, hanem a jugoszláv kormányval is. Ugy tudjuk, a magyar biztosítók tárgyaló megbízottai a hét végén érkeznek haza Bucurestből és az eredmény akkor lesz ismeretessé.

— Dolgozik a bankoprés. Bucurestből jelentik: A Banca Nationala jelentése szerint a bankjegvforgalom 25 millióval emelkedett az utolsó héten.

Valutapiac.

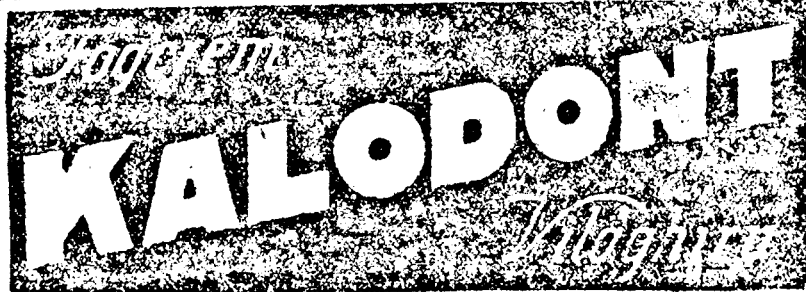
Helyi valutaárak. (Március 5.) Newyork 189, dollár 193, Lond. 820, angol font 825, Páris 7.80, francia frank 8.33, Milano 7.80, líra 8.33, Prága 5.55, szokol 5.40, Zürich 33.25, svájci frank 33.30, Belgrád 2.35—2.40, Budapest külföldi 330, belföldi 400, magyar korona 380, Bécs 372, Ausztrák korona 360.

Zürichi zárlat. (Március 5.) Amsterdam 215.25, Newyork 577.87.50, London 2483, Páris 23.45, Milano 24.75, Prága 16.73, Budapest 0.01.15, Belgrád 7.25, Bucurest 3.05, Bécs 0.0081.70.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Március 5.) Belgrád 860—891, Bucuresti 370—380, London 2977.00—3051.60, angol font 2983.00—3057.60, Milano 2965—3045, líra 2995—3075, Newyork 69280—71000, dollár 69580—71300, Páris 2810—2885, francia frank 2840—2915, Prága 2005—2060, Bécs 97.95—100.40, Napoleon 239800.

Budapesti értéktőzsdezárlat. (Március 5.) Magyar Hitel 926 ezer, Osztrák Hitel 288.000, Salgó 945.000, Rima 208.000, Ganz Danubius 6.700.000, Kőszén 4.675.000, Szlavonia 141.000, Kereskedelmi Bank 2.155.000, Cukor 5.075.000, Csáky 33.000, Ofa 830.000, Hazav Takarékos 7.010.000.

Vigjáték est.
Ma utóljára az Urániában

Lloyd 2978.

Bizományba provisió nélkül átveszek bármilyen árut, adok előleget, vásárolok magas áron **STERBERG, Timisoara Mercy-u.**

Somson a néma óriás Luciano Albertinivel Urániában.

2 részben, péntektől kezdve az

NYILTÉR.

É rovat alatt közlötték nem váltunk felelősséget.

MEGNYILT

C.F.R.
városi menetjegyiroda

ARAD, 1898

Str. Paritiu 3. alatt (Rakozy-u.)

Kossuthán Ferencz mint fia a maga, úgy az előtörtek, valamint számos rokon, ismerős és jó barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetlen jó édesanya, anyós, nagymama, testvér, sógornő, nagynéni, rokon és jó ismerős

ÖZV. WEBER LAJOSNÉ

szül. Ráday Erzsébet

Évi március hó 5-én, reggel 1/2 6 órakor, életének 53-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 6-án d. u. 4 órakor fogtak Aradon a Str. Sít. Gheorghe (Dezso-utca) 18-13. sz. gyászszobából, a ref. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1924. március hó 5-én.

Kossuthán Ferenczné szül. Bagó Margit, menyé. Markocsán Józsika, unokája. Ráday István, Ráday Ferencz, testvérei. Ambroz Gyula, özv. Ráday Jánosné szül. Papp Klára, Ráday Ferenczné szül. Nemes Erzsébet, sógor és sógornő. Ifj. Ráday János és neje, ifj. Ráday István és neje, Titsch Gáspár és neje szül. Ráday Irán. Schima András és neje szül. Ráday Mariska, Hável Nándor és neje szül. Ráday Erzsébet, Frank József és neje szül. Ráday Erzsike, Ráday Pirokska, unokáncsei és hugai. 343

És az összes rokonok nevében is.

Varga Imre utóda. „Szent Margit” első temetkezési intézete. Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 12. sz.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóismerőseinknek és jóbarátaink, valamint az Aradi Villanytelep R-T. Igazgatósági és Tisztviselő karának, kik felejthetetlen halottunk

Urshitz Antal

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút helyeztek, részvétüket ezúton is veletünk szemben nyilvánítani sziveskedtek, fogadják hálás köszönetünket. 1416

Urshitz család.

Malom

négyhengeres, Ötven-Jóerős Diesel-15019 félé nyersolajmotorral elsőrendű, gabonatermő vidéken olcsón eladó. Bővebbet Wallinger-Irodában, Arad, Str. Unirel 13. (Földes-patikával szemben.)

HIRDETMÉNY.

Moorea (apateleki) hegyközség f. évi március hó 20-án d. e. 10 órakor közgyűlést tart a községében. Tárny: Hegygyűző választás. Ballav Samu hegyelnök.

55—60 HP. Stock
55—60 HP. W. D.

motorcsek

kitünő jó állapotban, teljes gyári felszereléssel kaphatók:

Izsó Erdélyi

Timisoara, Lloyd-palota.
Telefon: 21—94. 339
Távirat cím: ERIZS.

VÁLTÓT

normal vasúti vágányhoz

C. VI. vagy C. IV. jobb,

méretben megvételre
keresünk.

Erdélyi szénbánya r. t.

CLUJ, Lloyd 2446
1407

Calea Reg. Ferdinand No. 70.

Magánház

magas földszintes, kétszobás elfoglalható lakással, Dr. Romul Veliciu (Lé-pót) 24—26. elköltözés miatt sürgősen eladó. Bővebbet ugyanott és „Victoria” Irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1418

Vámmalmunk részére ügyes,

szakavatott józan életű főmőnart keresünk, ki hasonló minőségben huzamosabb ideig már működött. :: Ajánlatok fizetési igényekkel a követ. :: kezű címre intézendők: ::

FERESTRAUL ARADAN
Societate pe Acti Uziene din Pecica (Pécska) jud. Arad. 10024

FELÉRTÉKELÉSI HAUSSE a budapesti tőzsdén.

Melyek azon tanulságok, amelyek, a Wiener, Berlini és Párisi tőzsdén a most lezajlott hasonló helyzetekből adódnak? Hogy lehet az adott esélyeket a legjobban kihasználni?

Komoly érdeklődők díjmentes, kötelezettség nélküli utbaigazítást kaphatnak komoly bankdisponenstől. Megkeresések „Nagybank-képviselő. Központ 1872.” Rudolf Mosse, Budapest. Vilmos császár-ut 35. címzendők. 1409 Bp. 3664.

No. 5—923.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemnatul exeeutor aduce la cunoștință generală că în cauză lui Marta Ioan repr. prin Dr. M. Goldzieher avocat contra pentru 12,380 Lei și acc. în urma decisiunii judecătorești de ocol în Chișineu de sub nr. 3765—923. mișcătoarele pe cale execuționile de esc. la 17 Decembrie 1923. cuprinse și în preț: 10,500 Lei evaluate anume: iapi, mánz, oi, vacă. căruță plug se vinde prin licitație publică care se va fi ținută în Sepreus la 8 Martie 1924 n. d. m. la 11 oare. Chișineu la 21 Febr. 1924.

BALASSA,
1418 executor jud. reg.

Oriási megtakarítás

Kiegett villanykörteit 5—50 gyertyafényig darabonként 15 lejért teljesen újat javítjuk. — Semmibe sem különbözik az újtol. — A GLORIA izzólámpa-gyár egyedüli gyűjtőhelye, ARADON: 00
Czitrom Adolf vízvezeték-szerelő üzlete, Arad, Calea Banatului No. 5. (Asztalos Sándor-u.) 10022

1284

Rador No. 1092

Prágai Nemzetközi Mintavásár

1924. március 16—23.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden ipar-kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére. 00

Csehszlovákia leghiresebb gyárainak mintakiállításai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

33%-os kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75%-os vízumkedvezmény, lakás, tolmács- és hírszolgálat stb. stb. Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár erdélyi képviselőjénél: „RECLAMA” CLUJ, amely az utleveleknek a csehszlovák konzulátusnál szükséges láttamoztatását is elintézi.

4 ügyes vasöntő

azonnal alkalmazást nyerhet

„ASTRA” az
Waggongyárában

ARADON, 1820

Vámesekeket

kiállít a 328

Temesvári Első Takarékpénztár

Telefon: 12—03, 12—08, 23—19.

60—90 napi nagyobb hitelt

kapnak, akik nagyobb cégeket képviselnek, a következő áruk megrendelésénél: 1011

Rézgálic, garantált 98/99%
Kén, szicíliai, minden minőségben
Raiffa, Ia. és extra Mayunga
Gyanta, francia
Naftalin, Ia. fehér, pikkelyes
Lithopone, 30%
Salaikali-cétsav 80%
Kérjen árajánlatot!

Technisch-chemische Handelsgesellschaft mb. H.
WIEN, I. Fleischmarkt 1.
Telefon: 70230. Távirat cím: Technochem.

KRÓN és VANDRACSEK

ÉPÍTÉSZEK ÉS ÉPÍTŐMESTEREK
:: tervező és vállalati irodája. ::

ARAD,

Strada Tace Jonescu (Sárosy-u.) 4

Foglalkoznak 1272
a magas építészeti,
a beton és vasbeton
építkezés körébe vágó minden-
nemű tervezési és kiviteli munkákkal.

Egy Máv. nyolcas cseplőgép-

garmitura huzatos, jó állapotban levő teljes felszereléssel, szabadkézből eladó Balog János, Pecica (Magyarpécska) Uri-u. 190. 1002

HAVRE—NEW-YORK

Gyerspostajaratok
KANADA—KUBA—MEXIKO—
NEW—ORLEANS—HATTI—
ANTILLAK—ÉSZAKAFRIKA
felé.

Felvilágosításokat nyújt:

Soc. „SARNIA”
Pasagini Comedia, BUCUREȘTI
és „RECLAMA” Cluj.

Rador No. 910. 457

Azon célból, hogy össze ne tévesztessék a valódi:

BOUQUET D'ORIGAN (KÖLNI VIZ, KRÉM, PUDER

CH. DUPRÉ PARIS

más hasonló, silányabb minőségű készítménnyel, felhívjuk a t. közönséget, hogy csak **BOUQUET D'ORIGAN** kérjen és figyeljen a **CH. DUPRÉ** névre.

1247

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

FEHÉRNAMŰ HAZIVARRÓNÓT keresek. Str. Consistorului 12. (Batthyány-u. 23.) I. em. jobb. 1235

MÉRLEKÉPES könyvelőt keresek azonnali belépésre, ki gépirni is tud. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

TISZTESSÉGES megbízható szobaleányt keresek. Arad, Str. Luther 2., I. em., ajtó 6. 1408

ÜGYES modistnő, aki az eladásban is járatos, azonnal felvétetik. Irásbeli ajánlatokat Lányi Marcell cipőüzletében Arad kell leadni. 1411

KLUBSZOLGÁT keres a Hellas Sport Klub. Jelentkezés Juhász Attilánál Arad, Strada Mărășesti 37-39. (Kossuth-uca 17.) 1422

HÁZMESTERNEK ajánljuk gyermektelen házaspár. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.018

TISZTESSÉGES kifutóleány azonnal felvétetik Kelet hírlapirodában Arad. 10.024

MANICURÓZÓ-NŐ felvétetik Fehér sí Comp. hölgyfodrásznál Arad. 10.024

EGY németül tudó kisasszony felvétetik. Cim Kelet hírlapirodában Arad. 10.024

HARMINC éves, nyelvismeretekkel bíró fakitermeléshez, csemete-kertészethez, vadtenyésztéshez értő férfit állást keres. Megkereséseket „Erdőkitermelés” címen Wallinger hirdetője Arad továbbít. 15.019

ELÁRUSÍTÓ kisasszony, ki már alkalmazásban volt, felvétetik Bársonynál. Arad. 10.024

Lakás.

KIADÓ 2 szoba, konyha és tüzelőhelyiség Sirian (Világoson) Fúton. Értekezni lehet Juhász Attilánál Arad, Strada Mărășesti 37-39. Kossuth-uca 17.) 1423

BELVÁROSI egyszobás lakásmat elcserelem hasonlóval, esetleg nagyobb. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.019

ELCERÉLNÉM egyszobás lakásmat hasonlival, ahol istálló használat van. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.019

BUTOROZOTT lakások teljes ellátással és anélkül sürgősen kiadók „Victoria” iroda után Arad, Piața Avram Iancu 16. 1419

Vétel és eladás.

CLUB GARNITURA, varrógép, Weithelm-cassa, mézszáros jégsekrény, gyönyörű szmirna szőnyeg, ebédlő szőnyegek, nagy tükör, toaletti tükör, nagy fotel, szalon és háló berendezés, szivarka asztal, antik szekrények, dísz tárgyak, asztalneműek, új férfi, fiu ruhák, női kabátok, stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-uca 23.) I. e. jobb. 1000

GYÖNYÖRŰ szép jóhangú gramophon 22 darab lemezzel olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.019

SZALON garnitúra, gyermek hinta, aragóra macska eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1426

PERZSA és egyéb szőnyegeket, butorkat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézmunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-uca 23.) I. em. jobb. 1000

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket helyegységiteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 885. 881

BURGONYA (szép, fagymentes) 350 Leiert kapható Luttwák József cégnél, Arad. 1410

SMITH Premier írógép, Dictaphon jogi könyvek eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1417

ZONGORA rövid, keresztthuros, „Stingl” gyártmányú, három pedálos, mahagoni, gyönyörű hanggal, eltávozás miatt eladó. Bővebbi megtudható Gladis Péter divatárúüzletében, Ghioroon. 16.012

Ingatlan.

ARAD, Strada Doamna Bălașa (Purgly Lajosné-uca) 124-126. számú teljesen új ház három szobával, elfoglalható lakással és egy kisebb bérház eladó. 1421

GYÜMÖLCSÖS, szőlőskertet bérbe vennék. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1420

BELVÁROS legszebb helyén, elegáns magánház, átvehető öt parkettás szoba, veranda, fürdő-, cselédszobás lakással, egész ház alatt pincével eladó. Megbízott Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.012

ELADÓ vendéglői sarokház az állomással szemben visszavonulás miatt. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál Arad, Calea Aurel Vlaicu 20. (Pécskai-ut 23.) 1424

SZŐLŐTERÜLET Ghioroon (Györökön). 7 hold, nagy kőből épült kolnával, 3 szobás, eszlingeni redőnyös lakással, 16 méter pincével, 70.000 lejért eladó. Bettelheim ügyvédség Arad, Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1-2. I. em. 1427

MAGÁNHAZ Arad, Str. Stroiescu (Telek-uca) 2 nagy uccal szoba cserép-kályhával, 2 udvari szoba, fürdőszoba, mellékhelyiséggel, az udvarban pince, nagy, fűthető üvegezett folyosóval, eladó, májusra átvehető. Bettelheim-ügyvédség Arad, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1-2. I. em. 1429

Üzletek.

NEGYVEN év óta fennálló kovácsműhely ezerszámokkal, házzal, nagy kerttel, falu kellős közepén, piactéren, esetleg másnak is használható, eladó. Bővebbet Frențiu, Gurahonț. 1369

ÜZLET áruval vagy anélkül forgalmas helyen eladó. Értekezhetni Kiselyinénál, Fehér Kereszt kávéházban, Arad. 1415

ÜZLETHELYISÉGEK Aradon a Strada Mețianu (Föray-uca), Str. Brătianu (Weitzer-uca), Calea Banatului (Asztalos S.-uca), Str. Eminescu (Deák F.-uca), legforgalmasabb részein kaphatók. Bettelheim-ügyvédség Arad, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1-2. I. e. 1428

Oktatás.

ROMÁN órákat vennék lehetőleg katonaviselt fiatalembertől, kitől az idevágó szakkifejezéseket is elsajátíthatom. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 900

ROMÁN-, magyar-, német-, angol-, francia fordítások Engelnél Arad, Strada Brancovici 2. Ugyanott keresk. szakoktatás. 15.019

Ellátás.

IZLETTES házikost uricsaládnál kapható Cim Hírlapirodában Arad, Apollóval szemben. 1412

Különléle.

ELVESZETT egy kis fehér kutya, Bobi névre halgat. Megtaláló illő jutalmában részesül ha visszajuttatja. Cim Arad, Piața Plevnei (Árpád-tér) 8. sz. 1414

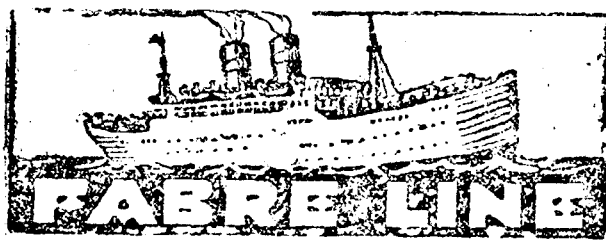
ARADI PÉNZÜGYI TISZTVISÉLŐ kéri azt, aki kedden, 4-én, délelőtt az aradi pénzügyigazgatóság első emeletén, az első kerületi adóhivatalban a pénztárcáját megtalálta és elvitte, hogy az I. emelet 7. szám alatt adja le a tárcát a benne levő iratokkal. A tárcában levő pénzt megtarthatja. 500

Gazdasági magvak,
FŰ MAGVAK rétek, pázsitok, legelők létesítésére. (eredeti skót behozatal),
Konyhakerti magvak,
Virág magvak

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. 14311

Radon No. 919.

Francia-Mezőgazdák Társaság. — Direkt vonalak átszállás nélkül.
CONSTANȚA direkt NEWYORK. CONSTANTĂ—JAFFA—MARSEILLE.
CONSTANȚA—CANADA. CONSTANTĂ—DEL-AMERICA
Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni: 77
„SARNIA” Pasagiul Comoedia, BUKAREST és „Reclama”, Cluj.

VI. Bécsi

Nemzetközi Mintavásár

1924. március 9-15-ig.

Megfelelő bevásárlási alkalom minden szakma számára
Leggazdagabb választék! A legversenyképesebb árai!
Az 1923. évi őszi mintavásáron 100 ezer vevő, 25 ezer vevő tett már megrendeléseket, a világ 72 államából.

A mintavásáron kapott igazolvánnyal a román állampolgárok a CFR-től 50% kedvezményben részesülnek!

Felvilágosításokat ad: Bécsben Bécsi mintavásár VII. közzület, valamint ennek hivatalos képviselője Aradon a Kereskedelmi és Iparkamara, „Hubertus” Nemzetközi Import-Export Társ., Petri F. Vilmos és Fiai, Schenker & Co. Acsev. palota. 1258